

บทที่ 2

ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

2.1.1 สมมติฐานรายได้สัมบูรณ์ (Absolute income hypothesis)

John Maynard Keynes¹ ได้เขียนทฤษฎีการบริโภคแบบรายได้สัมบูรณ์ โดยอธิบายพฤติกรรมการบริโภคโดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า จากการวิเคราะห์ตามกฎจิตวิทยาขั้นพื้นฐานบวกกับการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ พบว่าโดยทั่วไปบุคคลจะบริโภคเพิ่มขึ้นต่อเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น แต่การบริโภคที่เพิ่มขึ้นนั้นจะน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น และยังคงพบอีกว่าเมื่อระดับรายได้ของบุคคลสูงขึ้น บุคคลจะบริโภคในสัดส่วนที่มีต่อรายได้ลดลง นั่นคือค่า APC ลดลง แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าระดับรายได้ต่ำลง บุคคลกลับจะบริโภคในสัดส่วนที่มีต่อรายได้สูง หรือค่า APC สูง เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เพราะ ณ ระดับรายได้ต่ำนั้น การจัดหาปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัวย่อมมีความสำคัญและจำเป็นเหนือกว่าการออม แสดงว่าบุคคลจะออมมากขึ้นก็ต่อเมื่อตัวเองและครอบครัวมีปัจจัยพื้นฐานได้รับการบำบัดอย่างเพียงพอแล้วเท่านั้น

ต่อมานักเศรษฐศาสตร์กลุ่มเคนส์ได้นำมาวิเคราะห์ขยายความออกไปเพื่ออธิบายฟังก์ชันการบริโภคระยะสั้นและระยะยาว เช่น Arthur Smithies² ได้อธิบายว่า เส้นฟังก์ชันการบริโภคเลื่อนขึ้นไปทั้งเส้นได้ ด้วยเหตุผลหลายประการ เหตุผลหนึ่งอาจเกิดจากการอพยพของประชาชนจากชนบทมาสู่เมือง โดยสภาพแวดล้อมของเมืองทำให้คนที่อยู่ในเมืองมีสัดส่วนการบริโภคเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้สูงกว่าคนที่อาศัยในชนบท ดังนั้นการอพยพของผู้บริโภคจากชนบทมาสู่ตัวเมืองจึงมีแนวโน้มในการเพิ่มปริมาณการบริโภคเป็นส่วนรวม ทั้งๆที่รายได้ของประชาชนไม่ได้เพิ่มขึ้นแม้แต่หน่วยเดียว การโฆษณาจึงเป็นอีกเหตุผลที่กระตุ้นให้มีการบริโภคมากขึ้น ทำให้ฟังก์ชันการบริโภคเลื่อนสูงขึ้น

¹ John Maynard Keynes. The General Theory and Policy. New York : Harcourt Brance Sovanovich, Inc., 1977 pp 93-97

² Arthur Smithies. "Forecasting Postwar Demand:I" *Econometrica*. 13 (January 1945)

James Tobin³ มีความเห็นว่า การที่เส้นฟังก์ชันการบริโภคในระยะสั้นเลื่อนสูงขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ก็เพราะว่าประเทศชาติมีสินทรัพย์มากขึ้น ความหมายของคำว่า สินทรัพย์ (wealth) ของ James Tobin จำกัดเฉพาะสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูง (liquid asset) เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร และพันธบัตรเงินฝาก เป็นต้น ถ้าสินทรัพย์สภาพคล่องเหล่านี้มีมูลค่าสูงขึ้นย่อมทำให้ประชาชนบริโภคมากขึ้น แต่ทั้งนี้ปัจจัยอื่นๆต้องไม่เปลี่ยนแปลง ในเมื่อสินทรัพย์และรายได้ต่างสูงขึ้น ทำให้ฟังก์ชันการบริโภคเลื่อนสูงขึ้น และเป็นเหตุผลพอเพียงที่จะอธิบายว่าทำไม APC จึงมีค่าค่อนข้างคงที่เมื่อเวลาผ่านไป

ภายใต้สมมติฐานรายได้สัมบูรณ์นั้น การบริโภคถูกกำหนดโดยรายได้ที่ผู้บริโภคได้รับในแต่ละช่วงเวลา ดังนั้นความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างการบริโภคและรายได้ตามทฤษฎีนี้จึงเป็นความสัมพันธ์ในระยะสั้น นัยหนึ่งข้อสรุปของสมมติฐานรายได้สัมบูรณ์ตรงกับคุณสมบัติของเส้นฟังก์ชันการบริโภคในระยะสั้น นั่นคือ ค่า APC จะลดลงเมื่อรายได้สูงขึ้น แต่ไม่ตรงกับคุณสมบัติของฟังก์ชันการบริโภคระยะยาว เพราะในระยะยาวนั้น APC เกือบจะมีค่าคงที่หรือเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยเท่านั้น นักเศรษฐศาสตร์เคนส์ได้ให้เหตุผลหลายอย่างที่สามารนำมาอธิบายปรากฏการณ์เช่นนี้ได้ เช่น

ก) เมื่อประชาชนมีความร่ำรวยมากขึ้น จะมีแนวโน้มใช้จ่ายในการบริโภคในสัดส่วนที่สูงขึ้นกว่าเดิมในทุกระดับรายได้ นั่นคือ เส้นฟังก์ชันการบริโภคจะเลื่อนสูงขึ้น

ข) ในระยะยาวนั้น จะมีการอพยพจากประชาชนชนบทเข้ามาอยู่ในเมือง และโดยทั่วไปแล้วแนวโน้มการบริโภคของคนในเมืองมักสูงกว่าคนในชนบท ดังนั้นการเคลื่อนย้ายของประชากรจึงทำให้เส้นฟังก์ชันการบริโภคเลื่อนสูงขึ้น

ค) ในระยะยาวนั้น สัดส่วนของคนสูงอายุในประชากรมีมากขึ้น และเนื่องจากการบริโภคต่อบุคคลของกลุ่มคนในวัยนี้ลดลงช้ากว่ารายได้ต่อบุคคล ดังนั้นเส้นฟังก์ชันการบริโภคจึงมีแนวโน้มที่จะเลื่อนสูงขึ้น เมื่อจำนวนคนในกลุ่มผู้สูงอายุนี้ได้กลายเป็นสัดส่วนที่สูงขึ้นของประชากรทั้งประเทศ

ง) ในระยะยาวนั้น ได้มีสินค้าอุปโภคบริโภคเกิดขึ้นมากมาย และมีจำนวนมากขึ้นทุกที ซึ่งประชากรในฐานะผู้บริโภคได้รับแรงกระตุ้นจากการโฆษณาสินค้าว่า สินค้าที่เกิดขึ้นใหม่นั้นเป็นสินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ดังนั้น ฟังก์ชันการบริโภคจึงเลื่อนสูงขึ้น

³ James Tobin, "Relative Income. Absolute Income. And Saving." in Money, Trade, And Economic Growth. Essays in Honor of JohnWilliams. (New York:Macmillan Inc.,1951). pp.135-156

ปัจจัยเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ทำให้ฟังก์ชันการบริโภคเลื่อนสูงขึ้นทั้งสิ้น การบริโภคที่เพิ่มขึ้นตามเหตุผลดังกล่าวนี้ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และการบริโภคเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างจะคงที่ แม้ว่ารายได้จะเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเวลาผ่านไปก็ตาม

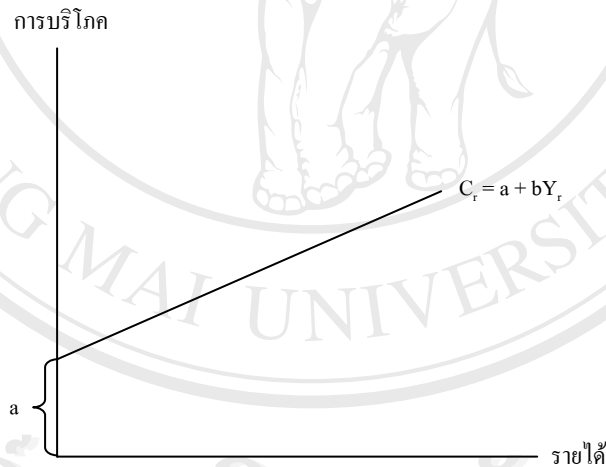
ฉะนั้น เราสามารถนำมาเขียนความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภค และรายได้ในรูปของสมการการบริโภคระยะสั้น ได้ดังนี้

$$C_r = a + bY_r$$

โดยที่

C_r = การบริโภคที่แท้จริง (real consumption expenditure)

Y_r = รายได้สุทธิที่แท้จริง (real disposable income)

รูป 2.1 แสดงเส้นการบริโภคระยะสั้น

ดังนั้น จากสมมติฐานนี้แสดงว่า การบริโภคกับรายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และพฤติกรรมบริโภคจะขึ้นอยู่กับส่วนที่ไม่สัมพันธ์กับรายได้ และส่วนที่เป็นรายได้ เส้นลาดเอียงจากซ้ายไปขวามีค่าความชันเท่ากับ b เมื่อรายได้เพิ่มสูงขึ้นการบริโภคจะเพิ่มขึ้น และค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภคจะลดลง โดยผู้บริโภคที่มีรายได้ต่ำจะมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเป็นสัดส่วนที่มากกว่ารายได้ ทำให้มีค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภคสูง ในขณะที่

ผู้บริโภคที่มีรายได้สูงจะมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่ารายได้ ทำให้มีค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภคต่ำ

จากสมการการบริโภคในสมมติฐานรายได้สัมบูรณ์ สามารถหาสมการการออมได้ดังนี้

$$\text{จาก } C_r = a + bY_r \quad ; \quad 0 < b < 1$$

$$\text{และ } Y_r = C_r + S$$

$$\text{จะได้ } S = -a + (1 - b)Y_r$$

$$\text{APS} = \frac{S}{Y_r} = \frac{-a}{Y_r} + (1 - b)$$

นั่นคือ การออม (S) ขึ้นอยู่กับรายได้ มีค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal propensity to save : MPS) เท่ากับ $(1 - b)$ และค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม (Average propensity to save : APS) คือ $\frac{S}{Y}$ ซึ่งเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออมจะเพิ่มขึ้น โดยที่ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออมจะน้อยกว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม

2.1.2 สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบ (Relative income hypothesis)

ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้ใน ค.ศ. 1949 คือ เจมส์ เอส ดูเซนเบอรี การวิเคราะห์เริ่มจากสมมติฐานสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

ก) ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการบริโภคของตนโดยเปรียบเทียบกับการบริโภคระดับเฉลี่ยในสังคมยิ่งกว่าการบริโภคของตนเองโดยเอกเทศ ทั้งนี้เนื่องจากในสังคมเศรษฐกิจที่ถูกครอบงำโดยลัทธิบริโภคนิยม ซึ่งอาศัยสื่อโฆษณาทุกชนิดสร้างแรงขับเคลื่อนให้ผู้บริโภคหลงใหลกับการอุปโภคบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ดังนั้น ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของสังคมจะมีค่า APC ก่อนข้างสูง เพราะผู้บริโภคเหล่านี้พยายามรักษาระดับการบริโภคของตนให้ใกล้เคียงกับคนทั่วไปในสังคม ส่วนผู้ที่มีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยของสังคมจะมีค่า APC ต่ำกว่ากลุ่มแรก เพราะแม้จะบริโภคตามเกณฑ์เฉลี่ยหรือสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของสังคมแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากมีรายได้สูงจึงใช้รายได้เพื่อใช้จ่ายบริโภคในสัดส่วนที่น้อยกว่ากลุ่มแรก

เนื่องจากในระยะยาว หากแบบแผนการกระจายรายได้ในสังคมยังคงเดิม การบริโภคจะเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนคงที่กับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น APC ในระยะยาวจึงมีค่าคงที่

ข) นอกเหนือจากระดับรายได้ในปัจจุบันและระดับการบริโภคโดยเฉลี่ยของสังคมแล้ว บุคคลยังยึดอยู่กับการบริโภคในระดับสูงที่ผ่านมา ฉะนั้นหากมั่นใจว่ารายได้ในปัจจุบันจะลด

ต่ำลงแต่ผู้บริโภคก็ยังรักษาระดับการบริโภคไว้ให้อยู่ในระดับเดิม โดยหันไปลดระดับการออมแทน จากสมมติฐานดังกล่าวดูเซนเบอร์รี่ได้สร้างสมการการออมดังนี้

$$\frac{S}{Y} = a_0 + a_1 \frac{Y}{\hat{Y}}$$

โดยที่

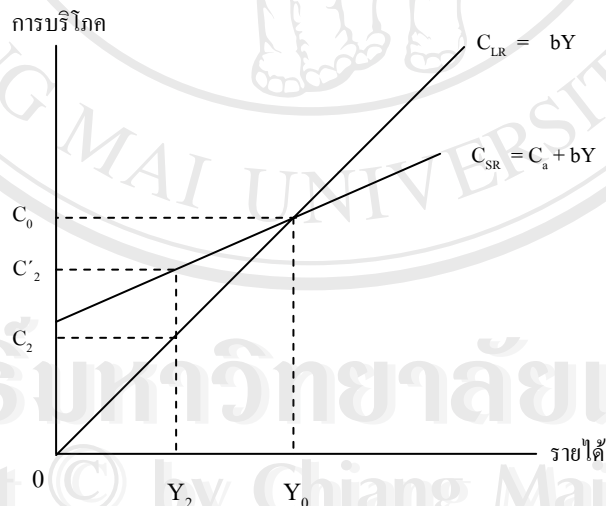
S = การออมที่แท้จริง

Y = รายได้สุทธิแท้จริงปัจจุบัน

\hat{Y} = รายได้สุทธิแท้จริงสูงสุดที่ผ่านมา

จากสมการข้างต้นแสดงว่า ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม (Average Propensity to Save, $APS = \frac{S}{Y}$) จะเพิ่มขึ้น เมื่อรายได้ปัจจุบันเพิ่มขึ้น โดยเปรียบเทียบกับรายได้สูงสุดในอดีต

จากสมมติฐาน 2 ประการข้างต้น นำไปสู่การอธิบายความแตกต่างระหว่างการบริโภคระยะสั้นและระยะยาวดังแสดงในรูปข้างล่างนี้

รูป 2.2 แสดงเส้นการบริโภคระยะสั้นและระยะยาวตามทฤษฎีรายได้สัมพัทธ์

จากรูป 2.2 เส้น $C_{LR} = bY$ เป็นเส้นการบริโภคระยะยาว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระดับการบริโภคจะแปรผันตามระดับรายได้ในสัดส่วนค่อนข้างคงที่โดยตลอด

การพิจารณาในระยะสั้น ในช่วงที่เศรษฐกิจหดตัว สมมติว่าเดิมบุคคลมีรายได้ที่ Y_0 และบริโภคในระดับ C_0 ต่อมารายได้ลดลงเหลือ Y_2 เนื่องจากผู้บริโภคเคยชินกับความเป็นอยู่ใน

ระดับการบริโภคที่ C_0 ผู้บริโภคจึงพยายามรักษาระดับการบริโภคให้ใกล้เคียงกับ C_0 เอาไว้ นั่นคือ บริโภคที่ C_2 ซึ่งอยู่สูงกว่า C_1 ซึ่งเป็นระดับการบริโภคที่น่าจะเป็น เส้นการบริโภคระยะสั้นจึงเป็นเส้น $C = C_a + bY$

ดังนั้น ทฤษฎีว่าด้วยการบริโภคตามสมมติฐานรายได้สัมพัทธ์จึงอธิบายได้ว่า ในระยะสั้น $C = C_a + bY$ โดย $APC > MPC$ และในระยะยาว $C = bY$ โดย $APC = MPC$

2.1.3 สมมติฐานรายได้ถาวร (Permanent income hypothesis)

มิลตัน ฟรีดแมน ได้เสนอทฤษฎีนี้ใน ค.ศ. 1957 โดยมรสสมมติฐานสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

ก) รายได้ที่เกิดขึ้นจริงและการบริโภคที่เกิดขึ้นจริงในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ถาวรและส่วนที่เป็นการชั่วคราว นั่นคือ

รายได้	$Y = Y_p + Y_t$
และการบริโภค	$C = C_p + C_t$
โดยที่	$Y =$ รายได้ที่เกิดขึ้นจริง
	$Y_p =$ รายได้ถาวร
	$Y_t =$ รายได้ชั่วคราว
	$C =$ การบริโภคที่เกิดขึ้นจริง
	$C_p =$ การบริโภคถาวร
	$C_t =$ การบริโภคชั่วคราว

ฟรีดแมนได้ให้คำนิยามคำว่า รายได้ถาวร ไว้ว่าเป็นรายได้ประจำรวมทั้งรายได้ที่มา จากผลตอบแทนของทรัพย์สิน รายได้ส่วนนี้จึงสามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภคโดยไม่กระทบ ถึงทรัพย์สินที่สะสมไว้ นั่นคือ

$Y_p =$	rPV
$r =$	อัตราผลตอบแทน
$PV =$	มูลค่าปัจจุบันของกระแสรายได้หรือความมั่งคั่ง ซึ่งเป็นรายได้เฉลี่ยที่จะได้รับในระยะยาว

ส่วน รายได้ชั่วคราว หมายถึง รายได้ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดหมาย หรือเกิดขึ้นเพียงชั่วคราวชั่วคราวตามคำอธิบายของฟรีดแมน รายได้ชั่วคราวนี้อาจมีค่าเป็นบวกหรือเป็นลบก็ได้

ในกรณีที่รายได้ชั่วคราวเป็นบวก ตัวอย่างเช่น เกษตรกรขายที่ดิน ได้เงินมาก่อนใหญ่ในยุคที่มีการ
 เกร็งกำไรที่ดิน ในกรณีที่รายได้ชั่วคราวเป็นลบ ตัวอย่างเช่น เกษตรกรนำเงินจากการขายที่ดินไป
 ซื้อรถยนต์ แล้วเกิดอุบัติเหตุบาดเจ็บสาหัส เสียค่ารักษาพยาบาลเป็นเงินก้อนใหญ่

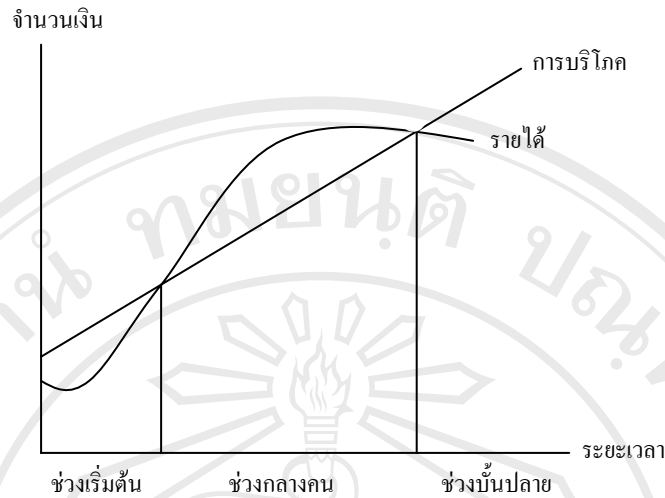
การบริโภคถาวร หมายถึง การบริโภคที่ดำเนินในชีวิตประจำวัน ส่วนการบริโภค
 ชั่วคราว หมายถึง การใช้จ่ายเฉพาะกิจเป็นครั้งคราว อาจมีค่าเป็นบวกหรือลบได้เช่นกัน กรณีที่
 การบริโภคชั่วคราวมีค่าเป็นบวก ค่ารักษาพยาบาล ค่าจัดงานเลี้ยง เป็นต้น กรณีที่การบริโภค
 ชั่วคราวมีค่าเป็นลบ เช่น สิทธิการรักษาพยาบาลฟรี บุตรหลานได้รับทุนการศึกษา เป็นต้น

ข) การบริโภคถาวรเป็นสัดส่วนคงที่เมื่อเทียบกับรายได้ถาวร การบริโภคชั่วคราว
 ไม่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคถาวร อีกทั้งไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ชั่วคราว นั่นคือ
 $MPC_t = 0$

จากสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น ได้ข้อสรุปว่าการบริโภคในระยะยาวก็คือการบริโภค
 ถาวรนั่นเอง ซึ่งเป็นสัดส่วนคงที่กับรายได้ถาวร สมการการบริโภคระยะยาวเป็นดังนี้ $C_{LR} = C_p$
 $= kY_p$ เส้นการบริโภคระยะยาวเป็นเส้นที่ออกจากจุด Origin โดยใช้ตรรกะเชิงคณิตศาสตร์
 จึงสรุปได้ว่า $APC = MPC = k$ และสมการการบริโภคในระยะสั้นเป็นดังนี้ $C_{SR} = C_a + bY$
 โดยที่ $APC > MPC$

2.1.4 สมมติฐานวงจรชีวิต (Life cycle hypothesis)

พัฒนาขึ้นโดยนักเศรษฐศาสตร์หลายท่าน โดยได้เสนอแนวคิดร่วมกันว่าการ
 ตัดสินใจของครัวเรือนระหว่าง การบริโภคกับการออมในขณะใดขณะหนึ่ง สะท้อนถึงความ
 พยายามที่จะให้บรรลุเป้าหมายของการกระจายการบริโภคตลอดวงจรชีวิต ภายใต้ข้อจำกัดของ
 รายได้หรือทรัพยากรที่คาดว่าจะได้รับตลอดชั่วอายุขัย ซึ่งก็หมายความว่า ระดับการบริโภคของ
 ครัวเรือนมิได้ขึ้นอยู่กับระดับรายได้ในงวดเวลาปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับรายได้ที่เขาคาดว่า
 จะได้รับในอนาคตอีกด้วย

รูป 2.3 วัฏจักรชีพกระแสรายได้กับการบริโภค

ตามสมมติฐานนี้ ผู้บริโภคจะมีแบบแผนของรายได้ตลอดชีวิตของเขาในลักษณะที่ รายได้จะต่ำมากในตอนต้นชีวิต และจะค่อยๆ เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ และมีรายได้สูงสุดในตอนกลางของชีวิต หลังจากนั้นจะค่อยๆ ลดลงไป จนอยู่ในระดับต่ำเกือบเท่าตอนต้นของชีวิต เพราะเหตุผลที่นำมาอธิบายคือ ประสิทธิภาพในการผลิต โดยในตอนต้นของชีวิตนั้น ผู้บริโภคมักมีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ และจะค่อยๆ สูงขึ้นในตอนกลางของชีวิต และกลับมีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำลงในตอนบั้นปลายชีวิต

ในด้านพฤติกรรมการบริโภคนั้น สมมติฐานนี้เชื่อว่า ระดับการบริโภคของผู้บริโภคมีแนวโน้มค่อนข้างคงที่ หรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อยตลอดชีวิตของเขา ซึ่งแบบแผนรายได้และการบริโภคคือ ในระยะเริ่มต้นของชีวิต ผู้บริโภคจะต้องกู้ยืมเงินมาใช้จ่ายในการบริโภคในระยะกลางของชีวิตเขาจะเริ่มออม เพื่อนำเงินไปใช้หนี้ที่ได้กู้ขึ้นในตอนต้นของชีวิต และ ออมไว้ใช้เมื่อตอนบั้นปลายชีวิตด้วย ในช่วงปลายชีวิตรายได้จะลดลงอย่างรวดเร็ว แต่การบริโภคยังอยู่ในระดับสูง ระยะนี้ผู้บริโภคจะเริ่มเอาเงินออมมาใช้จนสิ้นชีวิตลง

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุมพร ศาสตราวาทะ (2540) ศึกษาการออมของครัวเรือนและความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการออมของครัวเรือนกับความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย และตัวแปรทางเศรษฐกิจอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการออม

และเพื่อศึกษาแนวโน้มการออมของครัวเรือนในอนาคต พ.ศ.2539-2544 วิธีการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ วิธีการทางเศรษฐมิติโดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนคือ แบบจำลองของการออมรวมของครัวเรือน แบบจำลองของการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน และแบบจำลองของการออมในรูปสินทรัพย์ถาวร โดยใช้ข้อมูลทศวรรษปฏิทินปี พ.ศ.2520-2538 ผลการวิเคราะห์พบว่า ทั้งรายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการออมรวมของครัวเรือน โดยที่ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออมที่มาจากรายได้ชั่วคราว มีค่าเท่ากับ 0.845 และมีค่ามากกว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออมที่มาจากรายได้ถาวร ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.112 ค่าคาดคะเนในอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงมีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกกับการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงินและสินทรัพย์ถาวร สำหรับระดับความสำคัญทางการเงิน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน แต่ให้ผลในทางลบกับการออมในรูปสินทรัพย์ถาวร จากผลการศึกษาแนวโน้มการออมรวมของครัวเรือน การออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน และการออมในรูปสินทรัพย์ถาวร ระหว่าง พ.ศ.2539-2544 มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือการออมรวมของครัวเรือนที่แท้จริง เพิ่มขึ้นจากระดับ 265,450 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2539 เป็น 309,573 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2544 หรือเพิ่มขึ้นใน อัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.12 ต่อปี ส่วนการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงินที่แท้จริง เพิ่มขึ้น จากระดับ 538,122 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2539 เป็น 672,397 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2544 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.52 ต่อปี สำหรับการออมในรูปสินทรัพย์ถาวรที่แท้จริง เพิ่มขึ้นจากระดับ 170,207 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2539 เป็น 209,817 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2544 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.24 ต่อปี เนื่องจากรายได้ชั่วคราวมีอิทธิพลมากต่อการออม ดังนั้นการใช้นโยบายที่เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน จะมีผลทำให้การออมของประเทศสูงขึ้นได้มาก และเนื่องจากระดับความสำคัญทางการเงินมีผลในทางบวกต่อการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน

ฉัตรรัตน์ โชคสุชาติ (2540) ศึกษาผลของเงินทุนไหลเข้าจากต่างชาติที่มีต่อการออมและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงปี 1975 - 1996 การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลของเงินทุนไหลเข้าที่มีต่อการออม และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยแยกการทดสอบออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นการทดสอบ ผลกระทบโดยตรงและโดยรวมของเงินทุนไหลเข้าประเภทต่างๆ ที่มีต่อการออม และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยวิธี 2 SLS ส่วนที่สองเป็นการทดสอบ Structural Change ของการออมทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลภายหลังการเปิดเสรีทางการเงินในปี 1989 ซึ่งอาศัย F-statistic และ Recursive Residuals ทำการทดสอบ ผลจากการศึกษาในส่วนที่หนึ่งพบว่า การลงทุนโดยตรงจาก ต่างประเทศเงินกู้ยืมของเอกชนจากต่างประเทศ มีผลเพิ่มพูนการออมภาคเอกชนและการออมภายในประเทศ

ยกเว้นเงินทุน ประเภทอื่นๆ ที่กลับมีผลทดแทน ส่วนเงินทุนไหลเข้าของภาครัฐบาลทั้งเงินกู้ยืมและเงินทุนประเภทอื่นๆ เข้ามาทดแทน การออมทั้งของรัฐบาลและการออมภายในประเทศ เว้นแต่เงินทุน ประเภทอื่นๆ ที่มาเสริมการออมภายในประเทศ ขณะเดียวกันผลที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจปรากฏว่าการลงทุนโดยตรง และเงินทุนอื่นๆ ของรัฐบาลมีผลสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในทางตรงข้ามเงินกู้ยืมทั้งเอกชนและรัฐบาลจาก ต่างประเทศ รวมถึงเงินทุนอื่นๆ ของภาคเอกชนกลับขัดขวางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในส่วนที่สองสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ในสมการ การออมทั้งภาคเอกชนและรัฐบาลซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากเงินทุนไหลเข้าประเภทต่างๆ

พิพัฒน์ นวเชียร (2540) ศึกษาผลของการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงินต่อการบริโภคและการออมของ ภาคครัวเรือนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาผลของการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงิน ต่อการบริโภคและการออมของภาคครัวเรือนในประเทศไทยโดยใช้ข้อมูลปี 2513-2537 โดยแบ่งการศึกษาเป็นสามส่วน คือ การศึกษาการบริโภคและการออมของประเทศต่างๆ การศึกษาการบริโภคและการออม และปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคและการออมของภาคครัวเรือน และการ ศึกษาผลของการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงินต่อการบริโภค และการออมของภาคครัวเรือน โดยใช้แบบจำลองการบริโภคและการออมของภาคครัวเรือน ตามลำดับรายจ่ายเพื่อการบริโภคภาคเอกชนต่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศของไทยลดลงตามลำดับ โดยรายจ่ายในหมวดสินค้าจำเป็นลดลง เช่น หมวดอาหาร หมวดเครื่องดื่มนม หมวดค่าเช่าเพลิง ในขณะที่รายจ่ายในหมวดสินค้าเพื่อความสะดวกสบายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เช่น หมวดการคมนาคมและการสื่อสาร หมวดการรักษาพยาบาล หมวดเบ็ดเตล็ดซึ่งรวมถึงการบริการทางการเงิน การออมภาคครัวเรือนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจนกระทั่งปี 2533 ซึ่งการออมภาคครัวเรือนมี แนวโน้มลดลงจนถึงปี 2537 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคและการออมของภาคครัวเรือนเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน อัตราดอกเบี้ยภายหลังการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงินมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งมากขึ้น แต่ไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน อัตราเงินเฟ้อในช่วงท้ายค่อนข้างมีเสถียรภาพและอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 6 อัตราการพึ่งพิงลดลงตามลำดับ ในขณะที่รายได้ ที่ใช้จ่ายได้ การออมภาคต่างประเทศทรัพย์สินเมื่อวัดจากปริมาณเงินในความหมายกว้าง สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นตามลำดับ และสัดส่วนของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อรายจ่ายเพื่อการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้นตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ามีการกู้ยืมมาใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น

พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2540) ผลกระทบของนโยบายอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระหว่างธนาคารที่มีต่อการออมและการลงทุนในประเทศไทย : กรณีศึกษาการเปิดเสรีทางการเงิน ด้านอัตราดอกเบี้ย วัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปิดเสรีทางการเงิน ด้านอัตราดอกเบี้ยและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราดอกเบี้ยในประเทศไทย การออมและการลงทุนในประเทศ โดยใช้ข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2528-2538 ผลการศึกษาพบว่าภายหลังการเปิดเสรีทางการเงินด้านอัตราดอกเบี้ย ส่งผลให้บทบาทการระดมเงินฝากและการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ลดความสำคัญลง อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยในประเทศลดลง นอกจากนี้การเปิดเสรีทางการเงินทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น ผลการศึกษาด้วยวิธีการทางสถิติโดยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน พบว่า ผลรวมของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่างประเทศกับค่าประกันความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระหว่างธนาคารพาณิชย์ สำหรับปัจจัยที่กำหนดการออม พบว่าจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออมในบัญชีเงินฝากประจำ ขณะที่ตัวแปรเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออมในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับปริมาณการออมในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ สำหรับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณสินเชื่อเพื่อการลงทุนที่ได้รับจากธนาคารพาณิชย์

ศรีสุข โรจน์อุ้นวงศ์ (2540) ศึกษาการออมต่อระดับรายได้ของครัวเรือนไทยระหว่างชนบทและเมือง ปี พ.ศ. 2535/2536 วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ก็เพื่อวิเคราะห์ระดับการออมต่อระดับรายได้ของครัวเรือนที่จำแนกตามชั้นอายุ อาชีพ และรายได้ในเขตเมืองและเขตชนบทของภาคต่าง ๆ ในประเทศ โดยใช้ตารางสถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนาและใช้สมการเส้นตรงถดถอยเชิงเดี่ยววิเคราะห์เชิงปริมาณ ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลภาคตัดขวางจากการสำรวจการออมภาคครัวเรือนไทยปี 2536 ของธนาคารแห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า รายได้มีผลต่อการออมในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับทุกกลุ่มครัวเรือน เมื่อพิจารณา ค่าความโน้มเอียงในการออมเฉลี่ยและค่าความโน้มเอียงในการออมหน่วยสุดท้ายของครัวเรือน ครัวเรือนที่มีการออมสอดคล้องกับสมมติฐานวัฏจักรชีวิตคือ ครัวเรือนในเขตเมืองของกรุงเทพฯ และปริมณฑล ส่วนกรณีจำแนกครัวเรือนตามชั้นอาชีพพบว่า ผู้มีบทบาทสำคัญต่อการออมในเขตเมือง ได้แก่ ผู้มีอาชีพลูกจ้างภาคเอกชนและรับจ้างทั่วไป ในเขตชนบท ได้แก่ ผู้มีอาชีพค้าขายหรือเจ้าของกิจการ/ธุรกิจ สำหรับ กรณีจำแนกครัวเรือนตามชั้นรายได้พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีการออมที่สอดคล้องกับสมมติฐานรายได้สมบูรณ์ นั่นคือ ครัวเรือนที่อยู่ในชั้นรายได้ที่สูงกว่าจะมี

การออมที่สูงกว่าด้วย อย่างไรก็ตาม แบบแผนการใช้จ่ายระหว่างภาค และเมืองกับชนบทแตกต่างกัน ปรากฏว่าภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสัดส่วนค่าอาหารต่อรายจ่ายทั้งหมดของชนบทสูงกว่าในเมือง และครัวเรือนในชนบทต้องชำระค่าน้ำค้ำประกันในสัดส่วนที่สูงกว่าครัวเรือนในเมือง แสดงให้เห็นว่า ครัวเรือนในชนบทส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินมาก โดยเฉพาะกู้ยืมจากนอกสถาบันการเงิน การกระจายบริการทางการเงินของสถาบันการเงินออกสู่ภูมิภาคมากขึ้นก็จะช่วยให้เงินออมสูงขึ้นด้วย

ขาริณี นัทรไชยสิทธิกุล (2543) ศึกษาปัจจัยสำคัญทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือน และวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการออมภาคครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย (1) ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการออกแบบสอบถามครัวเรือนจำนวน 434 ตัวอย่าง และ (2) ข้อมูลที่ได้จากเอกสารข้อมูลทางสถิติที่หน่วยงานต่างๆ จัดเก็บรวบรวมไว้และจากงานวิจัยต่างๆ การศึกษานี้นอกจากจะใช้วิธีการเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายถึงลักษณะโดยทั่วไปของพฤติกรรมการออมของครัวเรือนแล้ว ยังใช้วิธีการเชิงประจักษ์ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือน โดยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมต่างๆ ในสมการที่มีผลต่อการออมภาคครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมของครัวเรือนโดยรวมของจังหวัดเชียงใหม่ คือ รายได้ของครัวเรือน ขนาดของครัวเรือน และจำนวนผู้พึ่งพิง โดยที่ รายได้มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนในทิศทางเดียวกัน ส่วนจำนวนผู้พึ่งพิงและขนาดของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการออมภาคครัวเรือนในทิศทางตรงกันข้าม แต่เมื่อพิจารณาแยกเป็นเขตเมืองและเขตชนบทพบว่า (1) ในเขตเมืองมีปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมของครัวเรือนคือ รายได้ของครัวเรือน ขนาดของครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิงและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน โดยที่รายได้และจำนวนผู้พึ่งพิงของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการออมในทิศทางเดียวกัน ส่วนขนาดของครัวเรือนและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการออมในทิศทางตรงกันข้าม (2) สำหรับในเขตชนบทนั้นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมภาคครัวเรือนคือ รายได้ของครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิง และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน โดยที่รายได้และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการออมในทิศทางเดียวกัน ส่วนจำนวนผู้พึ่งพิงมีความสัมพันธ์กับการออมในทิศทางตรงกันข้าม สำหรับวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการออมของครัวเรือนพบว่า ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทของจังหวัดเชียงใหม่มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วยหรือยามชรา ซึ่งเป็นการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตมากกว่าเพื่อหา ผลประโยชน์ ส่วนผู้ที่ไม่มีออมทรัพย์กับสถาบันการเงินก็

เนื่องจากมีรายได้น้อย จึงมักเก็บไว้ กับตัวเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ก็เพราะต้องการความสะดวกและความคล่องตัวในการ นำเงินออกมาใช้

นัตตา อิงคพร (2543) ศึกษาผลกระทบของนโยบายภาษีและการค้าต่อพฤติกรรม การออมของไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบนโยบายภาษีและการค้า กับตัวแปรทาง เศรษฐกิจอื่นๆ ได้แก่ รายได้ที่แท้จริง อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค ที่มีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมการออมของไทย โดยนำเทคนิคทางเศรษฐมิติมาใช้ในการศึกษา 2 วิธีการคือ วิธีแรก เป็นการประมาณค่ากำลังสองน้อยที่สุด (the ordinary least squares estimation : OLS) ส่วนวิธีการที่ 2 ทดสอบ Stationary หรือ Unit root ของอนุกรมข้อมูลตัวแปรแต่ละตัว โดยเทคนิค Cointegration & Error correction model (ECM) โดยศึกษาจากข้อมูลรายปีระหว่างปี พ.ศ. 2521-2542 ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรต่างๆ ไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง และสามารถแยกผลกระทบ ในระยะสั้นและระยะยาวได้ ตัวแปรระดับรายได้ที่แท้จริงอัตราภาษีรายได้ทางตรง ดัชนีราคาสินค้า ผู้บริโภคมีอิทธิพลชัดเจนที่สุดต่อการเปลี่ยนการออมของภาคเอกชน แต่อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก อัตราการส่งออกและอัตราการค้ากลับไม่สามารถอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของการออมภาคเอกชนในระยะสั้นยังขึ้นอยู่กับ ความคลาดเคลื่อนที่เกิดค่าที่แท้จริงของการเบี่ยงเบน ออกจากค่าที่เป็นดุลยภาพในระยะยาว (disequilibrium error) ในช่วงเวลา ก่อนจะได้รับการแก้ไขให้คลาดเคลื่อนน้อยลง และสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Error correction model term ที่คำนวณได้มีค่าเป็นลบและมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้อง กับหลักทฤษฎีทางด้าน Cointegration & Error correction ที่ว่าค่าความคลาดเคลื่อนในการปรับตัวเข้าสู่ภาวะดุลยภาพทาง เศรษฐกิจในระยะยาวจะต้องลดลงเรื่อยๆ ตามลำดับ

พนม กิติวัง (2543) ศึกษาถึงรูปแบบการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่ ปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการออม และแนวโน้มการออมของครัวเรือนในอนาคต โดยสร้างรูปแบบจำลองในรูปฟังก์ชันการออมตามแนวคิดทางทฤษฎีต่างๆ คือ สมมติฐานรายได้ สัมบูรณ์ สมมติฐานรายได้สัมพัทธ์ สมมติฐานรายได้ถาวร สมมติฐานวงจรชีวิต สมมติฐานอัตรา ดอกเบี้ย และสมมติฐานทรัพย์สินสุทธิ ทำการศึกษาเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาล นครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการออกแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง 300 ครัวเรือน ครอบคลุมอาณาบริเวณของตำบลต่างๆตามเขตการปกครองของเทศบาล นครเชียงใหม่ทั้ง 4 แขวง คือ แขวงนครพิงค์ แขวงกาวิละ แขวงศรีวิชัย และแขวงเมืองราย จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการออมของครัวเรือนยังให้ความสำคัญการออมกับสถาบันการเงิน ก่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 39.17 ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันการเงินมีความมั่นคงสูง รองลงมาจะออม

ในรูปของกรมธรรม์ประกันชีวิต คิดเป็นร้อยละ 22.41 ซึ่งครอบคลุมถึงการรักษาพยาบาลที่อาจเกิดขึ้น และมีการออมในรูปของการฝากแชร์ หลักทรัพย์ พันธบัตรต่างๆ และสลากออมสิน/ ธนาคารเพื่อการเกษตร ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของครัวเรือนนั้นมี 2 ปัจจัย คือ รายได้ของครัวเรือน และอายุหัวหน้าครัวเรือน และแนวโน้มการออมของครัวเรือนในอนาคต พบว่า กลุ่มของครัวเรือนตัวอย่างร้อยละ 95.2 คาดว่าออม ซึ่งจะออมในรูปแบบใดนั้น ครัวเรือนให้ความสำคัญในด้านความมั่นคงถึงร้อยละ 41.20 เหตุผลสำคัญรองลงมา ได้แก่ ผลตอบแทน และชนิด สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง การโฆษณาจูงใจให้ออม ตามลำดับ สำหรับครัวเรือนที่คาดว่าไม่ออมในอนาคต ซึ่งร้อยละ 35.71 เป็นเพราะไม่รู้ว่าจะออมในรูปแบบใด ร้อยละ 28.57 คิดว่าผลตอบแทนที่ได้รับไม่น่าพอใจ และเหตุผลรองลงมาคือ ไม่มีสภาพคล่องพอ ไม่เชื่อมั่นในความมั่นคงของสถาบันการเงิน

ลัทธินงส์ พรหมทอง (2543) ศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย จากการศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากโครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในประเทศไทยปี 2541 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า เกือบทุกๆ กลุ่มตัวอย่างครัวเรือน ไม่ว่าจะจำแนกตามที่ตั้งของครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือน หรือลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม มีพฤติกรรมการออมที่สอดคล้องกับแนวคิดรายได้สัมบูรณ์ของ Keynes คือมีค่า MPS มากกว่าค่า APS หรือ $APC > MPC$ และยังพบว่าครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่ารายได้เฉลี่ยรวมมีการออมต่อรายได้ (S/Y) ที่สูงกว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยรวมของกลุ่มตัวอย่างใน แต่ละกลุ่ม แต่เมื่อพิจารณาในแนวคิดสมมติฐานวัฏจักรชีวิตของ Albert Ando-Franco Modigliani นั้นพบว่าไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนทั้งประเทศหรือกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนที่จำแนกตามที่ตั้งของครัวเรือน เนื่องจากกลุ่มครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีอายุอยู่ในวัยกลางคน ไม่ได้เป็นกลุ่มคนที่มีการออมต่อรายได้ ที่สูงที่สุดเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีอายุอยู่ในวัยอื่นๆ ทั้งนี้ น่าจะมาจากความแตกต่างทางด้านลักษณะสังคมระหว่างสังคมไทยกับสังคมตะวันตก เพราะแนวคิด สมมติฐานวัฏจักรชีวิตนั้น ได้สมมติให้บุคคลนำเงินที่หาได้ตลอดชีวิตมาใช้ในการบริโภคจนหมดโดยไม่ได้เน้นถึงการเก็บออมไว้เป็นมรดกให้แก่คนรุ่นหลังมากนักและจากสวัสดิการทางสังคมที่ต่างกันก็ทำให้คนในวัยสูงอายุของไทยมีการออมต่อรายได้ที่ค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและรักษาตัวเอง ซึ่งเป็นข้อแตกต่างของสังคมไทยกับแนวคิดของ Ando-Modigliani สำหรับปัจจัยหรือตัวแปรที่กำหนดพฤติกรรมการออมของครัวเรือนที่สำคัญ พบว่ารายได้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการกำหนดการออม รองลงมาเป็นสินทรัพย์ทางการเงิน การศึกษา ของหัวหน้า ครัวเรือน กลุ่มพึ่งพิงอายุของหัวหน้าครัวเรือน หนี้สิน การครอบครองที่อยู่อาศัย และขนาดของครัวเรือนตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า ครั้วเรือในเขตกรุงเทพและปริมณฑลเป็นกลุ่มครั้วเรือที่มีการออมที่สูงกว่า ครั้วเรือที่อาศัยอยู่นอกเขตกรุงเทพและปริมณฑล ซึ่งอาจเป็นเพราะมีรายได้ที่สูงกว่า

รัฐภูมิ อภิมนต์บุตร (2546) ศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคเหนือของประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคเหนือของประเทศก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การบริโภคในครั้วเรือในภาคเหนือของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง ของ 17 จังหวัด ในภาคเหนือของประเทศไทยในปี 2539 (ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ) และปี 2543 (หลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ) จากสำนักงานสถิติแห่งชาติและธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งในการศึกษาได้ใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด พร้อมทำการศึกษาปัญหาการมีความแปรปรวนต่างกันรวมทั้งการทดสอบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างโดยใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variables) ผลการศึกษาพบว่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคเหนือของประเทศไทยในปี 2539 และ 2543 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.2098 ถึง 0.2135 และ 0.378 ถึง 0.7977 ตามลำดับ โดยปัจจัยทางด้านรายได้ของครั้วเรือมีผลกระทบต่อ การบริโภคของครั้วเรือในภาคเหนือของประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่นที่ได้มีค่าไม่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นแสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงในค่าของการบริโภคที่ไม่ขึ้นอยู่กับรายได้และความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในช่วงระหว่างก่อนและหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ